

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
приватного пансіонату для осіб похилого віку
«Гармонія» у м. Дніпро

28.01.2025

м. Дніпро, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.01.2025 групою НПМ здійснено відвідування приватного пансіонату для осіб похилого віку «Гармонія» у місті Дніпрі (далі – пансіонат, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бібля Вікторія Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботи регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Дніпропетровській області (керівник групи НПМ);
Демичева Алла Валеріївна – представник громадської організації.

Загальна інформація.

Пансіонат знаходиться за адресою: вулиця Писаржевського, будинок 14, місто Дніпро, Дніпропетровська область.

Відвідування НПМ здійснювалось у присутності фізичної особи-підприємця та одночасно виконуючої обов'язки адміністратора пансіонату Бреги Ірини Миколаївни.

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) господарську діяльність у закладі здійснює фізична особа-підприємець Брега Ірина Миколаївна (далі – ФОП), відповідно до основного КВЕД 55.10 Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування. Окрім того, до зазначених у ЄДР видів діяльності ФОП належать, серед іншого, діяльності згідно з КВЕД 87.30 Надання послуг щодо догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів; 63.99 Надання інших інформаційних послуг, н. в. і. у.; 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; 55.90 Діяльність інших засобів тимчасового розміщування.

Надання платних послуг з розміщення, утримання та харчування осіб похилого віку здійснюється на підставі Договору про надання соціальних послуг з підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – Договір), укладеного між ФОП та родичами підопічного. Вартість перебування в пансіонаті однієї особи становить від 9 до 20 тис. грн на місяць в залежності від обсягу послуг та умов проживання.

Заклад розрахований для цілодобового проживання 60 підопічних. На день відвідування у закладі перебувало 60 підопічних, з них 45 жінки та 15 чоловіків. 32 підопічних закладу ліжкові хворі (12 чоловіків та 20 жінок). Вікова категорія підопічних від 60 до 93 років.

Загальна чисельність працівників закладу складає 6 осіб (адміністратор, доглядальниці, кухар). В нічну зміну у закладі постійно знаходиться 4 доглядальниці.

Працівники пансіонату регулярно проходять медичні огляди, що підтверджується записами в особистих медичних книжках

Пансіонат розміщений у двоповерховій приватній будівлі з закритим подвір'ям та з центральним входом та запасним виходом (фото 1).

Обігрів приміщення пансіонату здійснюється за допомогою встановленим двом газовим котлам, температура повітря у закладі задовільна.

Житлові кімнати у закладі розраховані на одночасне перебування від одного до семи підопічних. Кімнати облаштовані зручними ліжками, тумбочками, у кожній кімнаті є телевізор (фото 2).

У пансіонаті є можливість користування мережею Інтернет, підопічні вільно користуються власними мобільними телефонами, рахунки за користування мобільним зв'язком сплачують родичі підопічних або самостійно підопічні.

На першому поверсі закладу є великий хол зі столом для прийому їжі (фото 3). У закладі підопічні можуть прати особисті речей (фото 4). Кухня для приготування їжі у закладі розміщена на першому поверсі (фото 5).

У закладі організовано чотириразове харчування (час останнього прийому їжі – 19.00 година).

На першому поверсі закладу розміщено 3 туалетні кімнати та 1 душова кімната, на другому поверсі – 1 туалетна кімната та 1 душова кімната (фото 6, фото 7).

У пансіонаті достатня кількість технічних засобів реабілітації, зокрема, наявні крісла колісні, ходунки, милиці, приліжкові столики, санітарні стільці (фото 8).

Підопічні мають охайний зовнішній вигляд. На ліжках у житлових кімнатах постільна білизна чиста, підопічним забезпечено місце для зберігання одягу та особистих речей.

Банні дні для підопічних проводиться регулярно (1 раз у тиждень), але за бажанням та необхідністю є можливість здійснення санітарно-гігієнічних процедур частіше.

Кожного дня у закладі проводиться вологе прибирання.

Підопічним у закладі забезпечений доступ до якісної питної води (фото 7).

На подвір'ї закладу створені умови для відпочинку підопічних, наявні лави, облаштоване місце для куріння (фото 9).

У закладі організоване дозвілля підопічних, зокрема, перегляд телебачення, спільні посиденьки із піснями та ліпкою вареників.

Пансіонатом (ФОП Брега Ірина Миколаївна) 02.01.2025 укладений договір про співпрацю між медичними та соціальним закладом. Відповідно укладеного договору медичний заклад «Медичний центр здоров'я та реабілітації «Nova Clinic» зобов'язується надавати медичні послуги пацієнтам соціального закладу у межах компетенції, а також співпрацює в організації медичного супроводу та

паліативної допомоги. Забезпечення підопічних медичними препаратами здійснюється родичами або близькими підопічних (фото 10).

У будівлі пансіонату встановлено пожежну сигналізацію згідно з Правилами пожежної безпеки в Україні, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (фото 11).

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 25 підопічними та 3 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що у закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги або обстрілів, що є порушенням вимоги пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт) та абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності).

Підопічні, що відносяться до маломобільних груп населення проживають на другому поверсі закладу, що унеможливорює їх швидку евакуацію у разі виникнення надзвичайної ситуації. Не застосовується до них і «Правило двох стін», оскільки вони не можуть самостійно без сторонньої допомоги та швидко підвестися з ліжка та перейти у більш безпечне місце. Водночас, персоналу, який би міг забезпечити переміщення підопічних у відносно безпечне місце, недостатньо.

2. У порушення Правил пожежної безпеки, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, наявні у закладі вогнегасники не пройшли своєчасної перевірки (фото 12).

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

3. Згідно зі статтею 22 Закону України «Про соціальні послуги» договір про надання соціальних послуг укладається в письмовій формі між надавачем та отримувачем соціальних послуг або його законним представником.

Під час відвідування з'ясовано, що договори про надання соціальних послуг укладаються не з підопічними, а з їхніми родичами. Адміністрацією закладу під час підписання договорів, не вимагає від родичів підопічних рішення суду

про визнання особи обмежено дієздатною або недієздатною, що давало б законні підстави для укладення такого договору з їхнім законним представником. Відсутність відповідного рішення суду може свідчити про те, що особи, які перебувають у приватному пансіонаті, можуть незаконно утримуватися в закладі без їхньої власної на те згоди. Письмові згоди підопічних на перебування у закладі відсутні.

4. Адміністрація закладу в порушення вимог Закону України «Про захист персональних даних» витребуває від родичів підопічних копії паспортів та ідентифікаційних кодів самих родичів.

Документи зберігаються разом із підписаним договором, письмова згода від родичів підопічних на збір, обробку та використання персональних даних відсутня, що є порушенням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

Порушення права на охорону здоров'я та медичне забезпечення (стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»).

5. У пансіонаті відсутня карантинна кімната або ізолятор на випадок інфекційного захворювання, що є порушенням вимог Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

6. Також під час відвідування виявлено лікарські засоби, що знаходяться у медичній кімнаті закладу, термін придатності яких минув. Вживання протермінованих лікарських засобів несе загрозу життю та здоров'ю підопічних (фото 13).

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. Приміщення закладу не пристосоване до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме: будівлю не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює організацію прогулянок для маломобільних груп населення; наявні міжповерхові сходи, які не пристосовані для їх використання маломобільними особами чи користувачами крісел колісних (фото 14).

Зазначене унеможлиблює безперешкодне пересування підопічних пансіонатом. Окрім того, підопічні, які проживають на другому поверсі пансіонату обмежені у доступі до свіжого повітря, так як без сторонньої допомоги не мають можливості пересуватися сходами. Також у житлових кімнатах відсутні кнопки виклику (або інша система взаємозв'язку) персоналу.

Порушення прав осіб похилого віку на отримання послуг стаціонарного та паліативного догляду відповідно до вимог законодавства (Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності).

8. Відповідно до частини 3 статті 22 Закону України «Про соціальні послуги» невід'ємною частиною договору про надання соціальних послуг є індивідуальний план надання соціальних послуг. В індивідуальному плані надання соціальних послуг, крім заходів, передбачених у державному стандарті соціальних послуг, зазначаються інші заходи, які потрібно здійснити для надання таких послуг, а також відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки здійснення заходів, відповідальні виконавці.

Всупереч вищевказаним вимогам Закону та пункту 2 розділу III та пункту 2 розділу IV Державного стандарту, індивідуальні плани надання соціальних послуг підопічним у пансіонаті відсутні.

Порушення права на достатній життєвий рівень та гідні умови утримання (стаття 48 Конституції України).

9. Організація чотириразового харчування у закладі забезпечується власними потужностями. Усупереч вимогам Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», на харчових продуктах, що закупаються і використовуються для приготування їжі у пансіонаті відсутнє маркування (фото 15).

10. У холодильниках закладу встановлено порушення правил товарного сусідства продуктів харчування, що може призвести до перехресного забруднення продуктів харчування та втрати їх якості (фото 16).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

11. Під час відвідування встановлений факт роздільного проживання сімейної пари (чоловік та дружина проживають у різних кімнатах), що є порушенням права на повагу до приватного і сімейного життя та може мати серйозні наслідки для психоемоційного стану осіб, які перебувають у пансіонаті.

Порушення права на ефективні засоби юридичного захисту (стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 40, 57, 59 Конституції України).

12. У закладі відсутні стенди з інформацією про права підопічних, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини). Також відсутня інформація про надавача послуг, правила внутрішнього розпорядку та інша корисна інформація.

Порушення права на свободу світогляду і віросповідання (стаття 35 Конституції України).

У закладі відсутнє належно облаштоване місце для реалізації права на свободу думки, совісті і релігії, підопічні не мають можливості здійснювати свої релігійні обряди чи практикувати свої переконання в умовах, що відповідають їхнім духовним потребам. Відсутність такого місця обмежує право особи на вільне вираження своїх релігійних поглядів, що є порушенням її основних прав, гарантованих Конституцією України та міжнародними стандартами прав людини.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Фізичній особі-підприємцю Брега Ірина Миколаївна, що здійснює господарську діяльність у приватному пансіонаті для осіб похилого віку «Гармонія» забезпечити:

дотримання безпекових заходів під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні;

вирішення питання щодо облаштування укриття для підопічних та працівників закладу у разі виникнення надзвичайної ситуації;

приведення діяльності пансіонату у відповідність до вимог Закону України «Про соціальні послуги», Критеріїв діяльності та Державного стандарту;

недопущення укладання договорів про надання соціальних послуг між надавачем послуг та третіми особами без надання підтверджуючих документів щодо встановлення опіки над недієздатною особою, яка влаштовується до закладу;

дотримання вимог Закону України «Про захист персональних даних»;

облаштування приміщення для ізоляції новоприбулих осіб, з метою попередження поширення інфекційних захворювань на території закладу;

складання індивідуальних планів надання соціальної послуги підопічним;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

контроль за продуктами харчування та організацією харчування підопічних;

доступ до свіжого повітря ліжкових хворих підопічних;

можливість спільного проживання у закладі сімейних пар;

розміщення у доступному місці стенду з інформацією про права підопічних, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Додатки: фотоматеріали на 8 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння

роботі регіональних представництв

Секретаріату Уповноваженого Верховної

Ради України з прав людини

Вікторія БІБЛЯ

Фотоматеріали**Фото1****Фото 2**

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

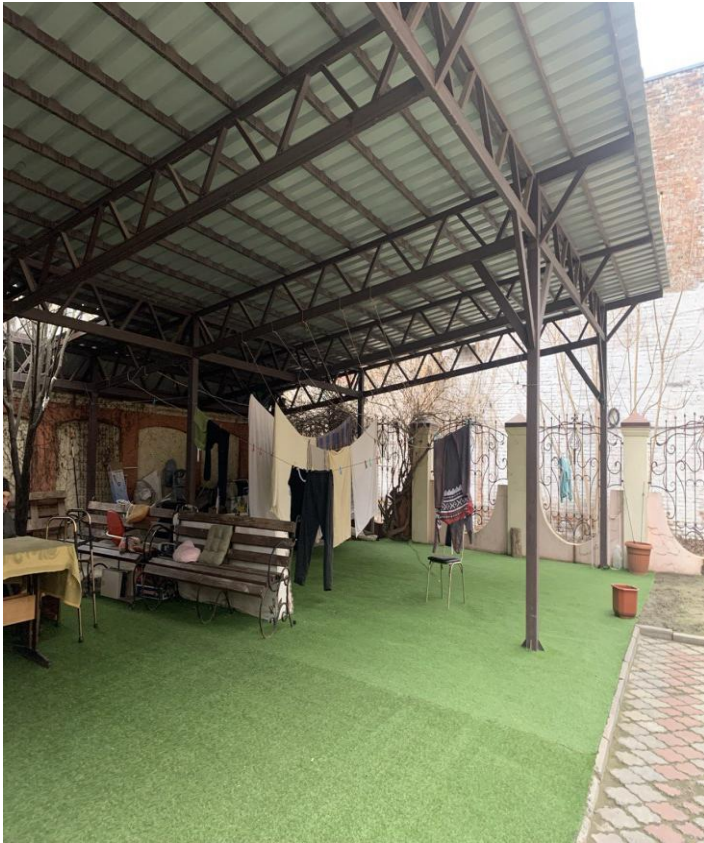

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

